

Kommunstyrelsen**§ 12****Svar på motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer M:14/2024 (KS/2024:183)****Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att förklara motionen besvarad.

Sammanfattning

Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) inkom med rubricerad motion till kommunfullmäktiges sammanträde den 29 april 2024. I motionen anges att personal inom förskola och skola har en särskild och viktig roll i att tidigt upptäcka barn som utsätts eller riskerar att utsättas för våld i allmänhet och hedersrelaterat våld och förtryck i synnerhet. Det är viktigt att personalen har de verktyg som behövs för att upptäcka hedersnormer och kunna markera att hedersvåld inte hör hemma i Solna stad. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att motarbeta hedersförtryck genom att relevant personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer.

Motionen är remitterad till förskolenämnden och skolnämnden.

Av nämndernas yttranden framgår att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Vägledning för Solna stads samlade arbete mot hedersrelaterat våld är *Strategi för att motverka hedersrelaterat våld* som antogs av kommunstyrelsen 2018-11-12 § 158. I strategin framgår bland annat åtgärdsområden för att motverka hedersrelaterat våld, ansvarsfördelning inom staden samt genomförandet av strategin. Barn- och utbildningsförvaltningen ingår i en samverkan med andra förvaltningar i Solna stad som arbetar nära barn och unga men har även interna samverkansformer inom förvaltningen. I dessa samverkansformer görs kontinuerliga avstämningar om nuläget och andra aktuella frågor som rör barn och unga.

Solna stad har höga ambitioner och en nollvision i arbetet mot hedersrelaterat våld och våld i nära relationer. Nollvisionen anger att ingen solnabo ska utsättas för, uppleva eller utöva våld i nära relationer. Stadsledningsförvaltningen instämmer i att det är viktigt att personal inom förskola och skola har de verktyg som behövs för att upptäcka hedersnormer och kunna markera att hedersvåld inte hör hemma i Solna stad. Stadsledningsförvaltningen konstaterar att utbildning för stadens medarbetare redan är en prioriterad åtgärd.

Med hänvisning till stadens höga ambitioner i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och pågående och planerade utbildningsinsatser föreslår stadsledningsförvaltningen att motionen anses besvarad.

Yrkanden

Sara Kukka-Salam (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Samuel Klippfalk (KD), Lars Rådén (M) och Sukrî Demir (L) föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut:

Förvaltningens förslag

Bifall till motionen

Ordförande ställer förslagen mot varandra var för sig och konstaterar att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Samuel Klippfalk (KD), Lars Rådén (M) och Sukrî Demir (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för bifall till motionen.

Stadsledningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2025-01-03
KS/2024:183

Svar på motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer M:14/2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att förklara motionen besvarad.

Sammanfattning

Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) inkom med rubricerad motion till kommunfullmäktiges sammanträde den 29 april 2024. I motionen anges att personal inom förskola och skola har en särskild och viktig roll i att tidigt upptäcka barn som utsätts eller riskerar att utsättas för våld i allmänhet och hedersrelaterat våld och förtryck i synnerhet. Det är viktigt att personalen har de verktyg som behövs för att upptäcka hedersnormer och kunna markera att hedersvåld inte hör hemma i Solna stad. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att motarbeta hedersförtryck genom att relevant personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer.

Motionen är remitterad till förskolenämnden och skolnämnden.

Av nämndernas yttranden framgår att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Vägledning för Solna stads samlade arbete mot hedersrelaterat våld är *Strategi för att motverka hedersrelaterat våld* som antogs av kommunstyrelsen 2018-11-12 § 158. I strategin framgår bland annat åtgärdsområden för att motverka hedersrelaterat våld, ansvarsfördelning inom staden samt genomförandet av strategin. Barn- och utbildningsförvaltningen ingår i en samverkan med andra förvaltningar i Solna stad som arbetar nära barn och unga men har även interna samverkansformer inom förvaltningen. I dessa samverkansformer görs kontinuerliga avstämningar om nuläget och andra aktuella frågor som rör barn och unga.

Solna stad har höga ambitioner och en nollvision i arbetet mot hedersrelaterat våld och våld i nära relationer. Nollvisionen anger att ingen solnabo ska utsättas för, uppleva eller utöva våld i nära relationer. Stadsledningsförvaltningen instämmer i att det är viktigt att personal inom förskola och skola har de verktyg som behövs för att upptäcka hedersnormer och kunna markera att hedersvåld inte hör hemma i Solna stad. Stadsledningsförvaltningen konstaterar att utbildning för stadens medarbetare redan är en prioriterad åtgärd.

Med hänvisning till stadens höga ambitioner i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och pågående och planerade utbildningsinsatser föreslår stadsledningsförvaltningen att motionen anses besvarad.

Handlingar

- Motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer M:14/2024
- Förskolenämndens yttrande över motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer M:14/2024, inklusive protokollsutdrag
- Skolnämndens yttrande över motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer M:14/2024, inklusive protokollsutdrag

Maria Rönnberg
Avdelningschef

Hanna Malm
Kvalificerad utredare

Beslutet expedieras till:
Kommunfullmäktige

Bakgrund

Förskolenämnden och skolnämnden har inkommit med yttranden.

Förskolenämndens yttrande

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Vägledning för Solna stads samlade arbete mot hedersrelaterat våld är *Strategi för att motverka hedersrelaterat våld* som antogs av kommunstyrelsen 2018-11-12 § 158. I strategin framgår bland annat åtgärdsområden för att motverka hedersrelaterat våld, ansvarsfördelning inom staden samt genomförandet av strategin. Barn- och utbildningsförvaltningen ingår i en samverkan med andra förvaltningar i Solna stad som arbetar nära barn och unga men har även interna samverkansformer inom förvaltningen. I dessa samverkansformer görs kontinuerliga avstämningar om nuläget och andra aktuella frågor som rör barn och unga.

I dagsläget finns material, riktlinjer, strategi samt utbildning och information om hedersvåld och förtryck som medarbetare i Solna stad har tillgång till. Barn- och utbildningsförvaltningen instämmer dock i att höja ambitionsnivån, genom att fortsätta utbilda personal inom förskola och skola för att motarbeta hedersförtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck kan ses som ett samlingsbegrepp och de normer som ligger till grund för utövandet av hedersrelaterat våld är tidiga tecken på att upptäcka hedersförtryck. För att kunna identifiera tidiga tecken behövs bredare kunskap och flera perspektiv inom hedersnormer, genom att kontinuerligt fortsätta ta del av nya forskningar samt vidareutveckla samverkansformerna. Det är därför av vikt, att de aktuella

material som samtliga medarbetare har tillgång till, ses över kontinuerligt och uppdateras vid behov.

Alla former av hedersrelaterat våld och förtryck är oförenliga med den värdegrund som uttrycks i skollagen och förskolans läroplan. I förskolans värdegrundsarbete är utgångspunkterna jämställdhet och barns rättigheter. I förskolan får barnen utveckla kunskaper om sina rättigheter samt möjlighet att utveckla sin identitet, sin integritet och sin självständighet.

Miljön i förskolan ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen utan att de begränsas av könsstereotyperna uppfattningar. Rektor har ett särskilt ansvar för att se till att personalen har kunskap om dessa frågor och för att jämställdhet ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. I jämställdhetsarbetet ingår motverkandet av hedersrelaterat våld och förtryck.

Förskolan ska ha ett nära samarbete med hemmen, vilket ger förutsättningar att hos vårdnadshavarna skapa en förståelse för förskolans värdegrund och arbetet med barns integritet, delaktighet och intressen.

Förskolan har även en viktig roll genom att barns utsatthet kan upptäckas tidigt och oro för ett barn anmäls till socialtjänsten.

Skolnämndens yttrande

I skolnämndens yttrande anges att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna.

Vägledning för Solna stads samlade arbete mot hedersrelaterat våld är *Strategi för att motverka hedersrelaterat våld* som antogs av kommunstyrelsen 2018-11-12 § 158. I strategin framgår bland annat åtgärdsområden för att motverka hedersrelaterat våld, ansvarsfördelning inom staden samt genomförandet av strategin. Barn- och utbildningsförvaltningen ingår i en samverkan med andra förvaltningar i Solna stad som arbetar nära barn och unga men har även interna samverkansformer inom förvaltningen. I dessa samverkansformer görs kontinuerliga avstämningar om nuläget och andra aktuella frågor som rör barn och unga.

I dagsläget finns material, riktlinjer, strategi samt utbildning och information om hedersvåld och förtryck som medarbetare i Solna stad har tillgång till. Barn- och utbildningsförvaltningen instämmer dock i att höja ambitionsnivån, genom att fortsätta utbilda personal inom förskola och skola för att motarbeta hedersförtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck kan ses som ett samlingsbegrepp och de normer som ligger till grund för utövandet av hedersrelaterat våld är tidiga tecken på att upptäcka hedersförtryck. För att kunna identifiera tidiga tecken behövs bredare kunskap och flera perspektiv inom hedersnormer, genom att kontinuerligt ta del av nya forskningar samt vidareutveckla samverkansformerna. Arbetet med att förebygga och tidigt upptäcka tecken på hedersnormer är inte ett separat område utan behöver ses som en del av skolans grunduppdrag.

Skolans främjande och förebyggande arbete sker idag inom den ordinarie verksamheten. Skolans arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck omfattar flera nivåer, från skolans uppdrag i läroplanen, främjande och förebyggande dialog med vårdnadshavare, till att upptäcka utsatthet och agera i den akuta situationen då eleven är utsatt för hot. Även skolsköterskor tillämpar frågan

om våld i nära relationer i hälsosamtalen. Barn- och utbildningsförvaltningen konstaterar dock att ökad medvetenhet hos elever inom området är minst lika viktigt och nödvändigt.

Skolan arbetar idag mot hedersrelaterat våld genom plan mot kränkande behandling. Planen uppdateras årligen och samtliga elever och medarbetare är delaktiga i framtagandet. Det finns en digital utbildning om kränkningar i skolan i kompetensportalen. I utbildningen redogörs vilka skyldigheter personal har i sitt arbete för att motverka kränkningar i skolan. Det erbjuds även utbildning på plats av utvecklingsledare på central förvaltning till medarbetare och vårdnadshavare, detta för att säkerställa kompetensen i verksamheterna.

Under hösten 2022 började de nya läroplaner och kursplaner (Lgr22) att gälla i skolor. Inför de nya ändringarna genomfördes under samma år utbildningar och satsningar i skolverksamheterna. De utbildningar som genomfördes var dels utbildning om de inledande kapitlen i läroplanen, värdegrund och mål som samtliga personal i skolverksamheterna fick ta del av. Dels utbildning för samtlig pedagogisk personal som anordnades via Skolverket och idag har personal även tillgång till stödmaterial via Skolverket. Det hölls även utbildning om undervisning till undervisande personal.

De inledande delarna i läroplanerna tillämpades både helt nya formuleringar och en del omformuleringar som påverkat i både undervisningen och hela skolans värdegrundsarbete. Exempelvis har kunskapsområdet *sex- och samlevnad* förstärkts och bytt namn till *sexualitet, samtycke och relationer*. I andra delar av skolans värdegrundsarbete handlar formuleringarna bland annat om skolans ansvar för att förebygga och motverka olika former av intolerans, våld och förtryck.

Enligt läroplanen (Lgr22) har rektorn ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet *sexualitet, samtycke och relationer* samt kunskaper om *hedersrelaterat våld och förtryck* behandlas återkommande i utbildningen. I undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer finns det många tillfällen att beröra hedersrelaterat våld och förtryck.

Det ligger alltså i läroplanen att elever ska få utbildning med bred samsyn i kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck utifrån flera perspektiv. För att skolpersonal både ska kunna upptäcka utsatthet hos eleverna och behandla frågorna i undervisningen, som i sin tur ger elever ökad medvetenhet och kunskap, behöver personalen ha kunskaper inom området. Rektor säkerställer att skolpersonal ges den kompetensutveckling som krävs för att de på ett professionellt sätt ska kunna utföra sina uppgifter. Huvudmannen följer upp skolornas arbete inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Stadsledningsförvaltningen synpunkter

Solna stad har höga ambitioner och en nollvision i arbetet mot hedersrelaterat våld och våld i nära relationer. Nollvisionen anger att ingen solnabo ska utsättas för, uppleva eller utöva våld i nära relationer. Stadsledningsförvaltningen instämmer i att det är viktigt att personal inom förskola och skola har de verktyg som behövs för att upptäcka hedersnormer och kunna markera att hedersvåld inte hör hemma i Solna stad. Stadsledningsförvaltningen konstaterar att utbildning för stadens medarbetare redan är en prioriterad åtgärd.

Stadsledningsförvaltningen har inhämtat kompletterade uppgifter från barn- och utbildningsförvaltningen gällande vilka insatser som planeras för att höja kompetenser i ytterligare genom att fortsätta att utbilda personal inom förskola och skola för att motarbeta hedersförtryck.

Ambitionshöjningen som avses i skolnämndens yttrande är att skolan under kommande läsår kommer att prioritera Skolverkets utbildningspaket om hur skolor kan organisera och bedriva ett systematiskt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck till elevhälsans personal och skolledarna.

Det finns i dagsläget inget motsvarande utbildningspaket hos Skolverket för förskolan. I förskolenämndens verksamhetsplan för 2025 är det infört att samverkan ska utvecklas mellan förskolan och socialtjänsten (återfinns under målet *Inga områden i Solna stad ska finnas med på polisens lista över utsatta områden*, och aktiviteten *Öka den sociala hållbarheten och tryggheten i hela området*). Som en del i denna utvecklade samverkan kommer hedersrelaterat våld och förtryck gällande yngre barn att aktualiseras.

Förutom barn- och utbildningsförvaltningens satsningar tillhandahåller socialnämnden utbildning till medarbetare i staden som även barn- och utbildningsförvaltningens medarbetare kan ta del av.

Socialnämnden beslutade i mars 2024 om handlingsplan/åtgärdsplan mot våld i nära relationer. Handlingsplanen innefattar en nollvision mot våld i nära relationer i Solna – ingen i staden ska utsattas för, uppleva eller utöva våld i nära relationer. För att uppnå nollvisionen har socialnämnden antagit ett antal delmål. Det handlar bland annat om kunskap- och kompetensutveckling för medarbetare på socialförvaltningen där samtliga ska ha kunskap om våld i nära relationer. Övriga medarbetare i Solna stad ska ha tillgång till information, samt erbjudas möjligheten att delta i utbildningar om våld i nära relationer.

Aktiviteter i handlingsplanen är att regelbundet, med årlig uppföljning, tillhandahålla utbildningsmaterial på intranätet för alla medarbetare i Solna stad, och webbutbildningar ”Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer” och ”Om hedersrelaterat våld och förtryck” är tillgängliga via stadens kompetensportal. Utbildningen ”Om hedersrelaterat våld och förtryck” tar cirka fyra timmar att genomföra, ger medarbetare kunskap och verktyg för att bättre upptäcka, bemöta och stödja den som är utsatt eller riskerar att bli utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck. Utbildningen som har tagits fram av Länsstyrelsen Stockholm, i samverkan med Länsstyrelsen Östergötland och Origo (Resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld i Stockholms län) och Södertälje kommun, riktar sig främst till de som är verksam inom hälso- och sjukvård, socialtjänst, förskola, skola och rättsväsende.

Ytterligare en aktivitet i handlingsplanen är att tillhandahålla information för stadens medarbetare om våld i nära relationer, samt om förebyggande- och stödsatser som finns både internt och externt. Det handlar bland annat om informationsträffar med omvårdnadsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, förvaltningen för arbetsmarknad, kultur och fritid, och enheter på socialförvaltningen.

Med hänvisning till stadens höga ambitioner i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och pågående och planerade utbildningsinsatser föreslår stadsledningsförvaltningen att motionen anses besvarad.

Förskolenämnden**§ 79****Yttrande över motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer (FN/2024:219)****Beslut**

Förskolenämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) har till kommunfullmäktiges sammanträde den 29 april 2024 inkommit med en motion om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer. Sammanfattningsvis framgår i motionen att i mars 2024 antogs riktlinjer för handläggning av våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. I handlingen anges att staden ska erbjuda medarbetare i Solna stad utbildning i hedersrelaterat våld och förtryck. Utbildningsmaterial finns idag och är tillgängligt för samtliga medarbetare, men motionärerna menar att de vill höja ambitionsnivån och se till att personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer med anledning av att just personal inom förskola och skola har en särskild och viktig roll i att tidigt upptäcka tecken hos barn.

I motionen yrkas att hedersförtryck ska motarbetas genom att relevant personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer. Motionen är remitterad till förskolenämnden.

Att bidra till och delta i stadens trygghetsskapande arbete är en viktig del inom barn- och utbildningsförvaltningen, att arbeta för ett tryggare barns och ungdomars rätt till goda uppväxtvillkor. Arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck pågår inom förvaltningens verksamhet men även i samverkan med andra berörda förvaltningar och aktörer. Barn- och utbildningsförvaltningen instämmer i att höja ambitionsnivån, genom att fortsätta utbilda personal inom förskola och skola samt kontinuerligt se över och uppdatera utbildningsmaterial m.m. vid behov.

Alla former av hedersrelaterat våld och förtryck är oförenliga med den värdegrund som uttrycks i skollagen och förskolans läroplan. I förskolans värdegrundsarbete är utgångspunkterna jämställdhet och barns rättigheter. I förskolan får barnen utveckla kunnande om sina rättigheter samt möjlighet att utveckla sin identitet, sin integritet och sin självständighet.

Rektor har ett särskilt ansvar för att se till att personalen har kunskap om dessa frågor och för att jämställdhet ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. I jämställdhetsarbetet ingår motverkandet av hedersrelaterat våld och förtryck.

Yrkanden

Indra Karreskog Rehbinder (C) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Myden Tanriver (KD), Zanna Mårtensson (M) och Sukrî Demir (L) föreslår att förskolenämnden föreslår att bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut:

Förvaltningens förslag

Myden Tanrivers (KD), Zanna Mårtenssons (M) och Sukrî Demirs (L) gemensamma förslag

Ordförande ställer förslagen mot varandra och konstaterar att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Myden Tanriver (KD), Zanna Mårtensson (M), Sukrî Demir (L), och Carl Hedenbergh (M) reserverar sig mot beslutet.

Barn- och
utbildningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2024-10-14
SKN/2024:1050

Yttrande över motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer

Förslag till beslut

Skolnämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) har till kommunfullmäktiges sammanträde den 29 april 2024 inkommit med en motion om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer. I motionen framgår sammanfattningsvis att riktlinjer för handläggning av våld i nära relationer och hedersrelaterat våld antogs i mars 2024. I handlingen anges att staden ska erbjuda medarbetare i Solna stad utbildning i hedersrelaterat våld och förtryck. Utbildningsmaterial finns idag och är tillgängligt för samtliga medarbetare, men motionärerna menar att de vill höja ambitionsnivån och se till att personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer med anledning av att just personal inom förskola och skola har en särskild och viktig roll i att tidigt upptäcka tecken hos barn.

I motionen yrkas att hedersförtryck ska motarbetas genom att relevant personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer. Motionen är remitterad till skolnämnden.

Att bidra till och delta i stadens trygghetsskapande arbete är en viktig del inom barn- och utbildningsförvaltningen, att arbeta för ett tryggare barns och ungdomars rätt till goda uppväxtvillkor. Arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck pågår inom förvaltningens verksamhet men även i samverkan med andra berörda förvaltningar och aktörer. Barn- och utbildningsförvaltningen instämmer i att höja ambitionsnivån, genom att fortsätta utbilda personal inom förskola och skola samt kontinuerligt se över och uppdatera utbildningsmaterial m.m. vid behov. Förvaltningen konstaterar att det även är minst lika viktigt och nödvändigt att fortsätta ge ökad medvetenhet och kunskap inom området hos elever.

Handlingar

- Motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer M:14/2024

Maria Gyllenberg
Tillförordnad förvaltningschef

Sarah Yonis Melki
Utredare

Beslutet expedieras till:
Kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till yttrande

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Vägledning för Solna stads samlade arbete mot hedersrelaterat våld är *Strategi för att motverka hedersrelaterat våld* som antogs av kommunstyrelsen 2018-11-12 § 158. I strategin framgår bland annat åtgärdsområden för att motverka hedersrelaterat våld, ansvarsfördelning inom staden samt genomförandet av strategin. Barn- och utbildningsförvaltningen ingår i en samverkan med andra förvaltningar i Solna stad som arbetar nära barn och unga men har även interna samverkansformer inom förvaltningen. I dessa samverkansformer görs kontinuerliga avstämmningar om nuläget och andra aktuella frågor som rör barn och unga.

I dagsläget finns material, riktlinjer, strategi samt utbildning och information om hedersvåld och förtryck som medarbetare i Solna stad har tillgång till. Barn- och utbildningsförvaltningen instämmer dock i att höja ambitionsnivån, genom att fortsätta utbilda personal inom förskola och skola för att motarbeta hedersförtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck kan ses som ett samlingsbegrepp och de normer som ligger till grund för utövandet av hedersrelaterat våld är tidiga tecken på att upptäcka hedersförtryck. För att kunna identifiera tidiga tecken behövs bredare kunskap och flera perspektiv inom hedersnormer, genom att kontinuerligt ta del av nya forskningar samt vidareutveckla samverkansformerna. Arbetet med att förebygga och tidigt upptäcka tecken på hedersnormer är inte ett separat område utan behöver ses som en del av skolans grunduppdrag.

Skolans främjande och förebyggande arbete sker idag inom den ordinarie verksamheten. Skolans arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck omfattar flera nivåer, från skolans uppdrag i läroplanen, främjande och förebyggande dialog med vårdnadshavare, till att upptäcka utsatthet och agera i den akuta situationen då eleven är utsatt för hot. Även skolsköterskor tillämpar frågan om våld i nära relationer i hälsosamtalen. Barn- och utbildningsförvaltningen konstaterar dock att ökad medvetenhet hos elever inom området är minst lika viktigt och nödvändigt.

Skolan arbetar idag mot hedersrelaterat våld genom plan mot kränkande behandling. Planen uppdateras årligen och samtliga elever och medarbetare är delaktiga i framtagandet. Det finns en digital utbildning om kränkningar i skolan i kompetensportalen. I utbildningen redogörs vilka skyldigheter personal har i sitt arbete för att motverka kränkningar i skolan. Det erbjuds även utbildning på plats av utvecklingsledare på central förvaltning till medarbetare och vårdnadshavare, detta för att säkerställa kompetensen i verksamheterna.

Under hösten 2022 började de nya läroplaner och kursplaner (Lgr22) att gälla i skolor. Inför de nya ändringarna genomfördes under samma år utbildningar och satser i skolverksamheterna. De utbildningar som genomfördes var dels utbildning om de inledande kapitlen i läroplanen,

värdegrund och mål som samtliga personal i skolverksamheterna fick ta del av. Dels utbildning för samtliga pedagogisk personal som anordnades via Skolverket och idag har personal även tillgång till stödmaterial via Skolverket. Det hölls även utbildning om undervisning till undervisande personal.

De inledande delarna i läroplanerna tillämpades både helt nya formuleringar och en del omformuleringar som påverkat i både undervisningen och hela skolans värdegrundsarbete. Exempelvis har kunskapsområdet *sex- och samlevnad* förstärkts och bytt namn till *sexualitet, samtycke och relationer*. I andra delar av skolans värdegrundsarbete handlar formuleringarna bland annat om skolans ansvar för att förebygga och motverka olika former av intolerans, våld och förtryck.

Enligt läroplanen (Lgr22) har rektorn ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet *sexualitet, samtycke och relationer* samt kunskaper om *hedersrelaterat våld och förtryck* behandlas återkommande i utbildningen. I undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer finns det många tillfällen att beröra hedersrelaterat våld och förtryck.

Det ligger alltså i läroplanen att elever ska få utbildning med bred samsyn i kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck utifrån flera perspektiv. För att skolpersonal både ska kunna upptäcka utsatthet hos eleverna och behandla frågorna i undervisningen, som i sin tur ger elever ökad medvetenhet och kunskap, behöver personalen ha kunskaper inom området. Rektor säkerställer att skolpersonal ges den kompetensutveckling som krävs för att de på ett professionellt sätt ska kunna utföra sina uppgifter. Huvudmannen följer upp skolornas arbete inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Skolnämnden**§ 66****Yttrande över motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer (SKN/2024:1050)****Beslut**

Skolnämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) har till kommunfullmäktiges sammanträde den 29 april 2024 inkommit med en motion om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer. I motionen framgår sammanfattningsvis att riktlinjer för handläggning av våld i nära relationer och hedersrelaterat våld antogs i mars 2024. I handlingen anges att staden ska erbjuda medarbetare i Solna stad utbildning i hedersrelaterat våld och förtryck.

Utbildningsmaterial finns idag och är tillgängligt för samtliga medarbetare, men motionärerna menar att de vill höja ambitionsnivån och se till att personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer med anledning av att just personal inom förskola och skola har en särskild och viktig roll i att tidigt upptäcka tecken hos barn.

I motionen yrkas att hedersförtryck ska motarbetas genom att relevant personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer. Motionen är remitterad till skolnämnden.

Att bidra till och delta i stadens trygghetsskapande arbete är en viktig del inom barn- och utbildningsförvaltningen, att arbeta för ett tryggare barns och ungdomars rätt till goda uppväxtvillkor. Arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck pågår inom förvaltningens verksamhet men även i samverkan med andra berörda förvaltningar och aktörer. Barn- och utbildningsförvaltningen instämmer i att höja ambitionsnivån, genom att fortsätta utbilda personal inom förskola och skola samt kontinuerligt se över och uppdatera utbildningsmaterial m.m. vid behov. Förvaltningen konstaterar att det även är minst lika viktigt och nödvändigt att fortsätta ge ökad medvetenhet och kunskap inom området hos elever.

Barn- och
utbildningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2024-10-16
FN/2024:219

Yttrande över motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer

Förslag till beslut

Förskolenämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) har till kommunfullmäktiges sammanträde den 29 april 2024 inkommit med en motion om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer. Sammanfattningsvis framgår i motionen att i mars 2024 antogs riktlinjer för handläggning av våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. I handlingen anges att staden ska erbjuda medarbetare i Solna stad utbildning i hedersrelaterat våld och förtryck.

Utbildningsmaterial finns idag och är tillgängligt för samtliga medarbetare, men motionärerna menar att de vill höja ambitionsnivån och se till att personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer med anledning av att just personal inom förskola och skola har en särskild och viktig roll i att tidigt upptäcka tecken hos barn.

I motionen yrkas att hedersförtryck ska motarbetas genom att relevant personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer. Motionen är remitterad till förskolenämnden.

Att bidra till och delta i stadens trygghetsskapande arbete är en viktig del inom barn- och utbildningsförvaltningen, att arbeta för ett tryggare barns och ungdomars rätt till goda uppväxtvillkor. Arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck pågår inom förvaltningens verksamhet men även i samverkan med andra berörda förvaltningar och aktörer. Barn- och utbildningsförvaltningen instämmer i att höja ambitionsnivån, genom att fortsätta utbilda personal inom förskola och skola samt kontinuerligt se över och uppdatera utbildningsmaterial m.m. vid behov.

Alla former av hedersrelaterat våld och förtryck är oförenliga med den värdegrund som uttrycks i skollagen och förskolans läroplan. I förskolans värdegrundsarbete är utgångspunkterna jämställdhet och barns rättigheter. I förskolan får barnen utveckla kunnskap om sina rättigheter samt möjlighet att utveckla sin identitet, sin integritet och sin självständighet.

Rektor har ett särskilt ansvar för att se till att personalen har kunskap om dessa frågor och för att jämställdhet ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. I jämställdhetsarbetet ingår motverkandet av hedersrelaterat våld och förtryck.

Handlingar

- Motion av Samuel Klippfalk (KD) och Nataliya Hulusjö (KD) om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer M:14/2024

Maria Gyllenberg
Tillförordnad förvaltningschef

Sarah Yonis Melki
Utredare

Beslutet expedieras till:
Kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till yttrande

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Vägledning för Solna stads samlade arbete mot hedersrelaterat våld är *Strategi för att motverka hedersrelaterat våld* som antogs av kommunstyrelsen 2018-11-12 § 158. I strategin framgår bland annat åtgärdsområden för att motverka hedersrelaterat våld, ansvarsfördelning inom staden samt genomförandet av strategin. Barn- och utbildningsförvaltningen ingår i en samverkan med andra förvaltningar i Solna stad som arbetar nära barn och unga men har även interna samverkansformer inom förvaltningen. I dessa samverkansformer görs kontinuerliga avstämningar om nuläget och andra aktuella frågor som rör barn och unga.

I dagsläget finns material, riktlinjer, strategi samt utbildning och information om hedersvåld och förtryck som medarbetare i Solna stad har tillgång till. Barn- och utbildningsförvaltningen instämmer dock i att höja ambitionsnivån, genom att fortsätta utbilda personal inom förskola och skola för att motarbeta hedersförtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck kan ses som ett samlingsbegrepp och de normer som ligger till grund för utövandet av hedersrelaterat våld är tidiga tecken på att upptäcka hedersförtryck. För att kunna identifiera tidiga tecken behövs bredare kunskap och flera perspektiv inom hedersnormer, genom att kontinuerligt fortsätta ta del av nya forskningar samt vidareutveckla samverkansformerna. Det är därför av vikt, att de aktuella material som samtliga medarbetare har tillgång till, ses över kontinuerligt och uppdateras vid behov.

Alla former av hedersrelaterat våld och förtryck är oförenliga med den värdegrund som uttrycks i skollagen och förskolans läroplan. I förskolans värdegrundsarbete är utgångspunkterna jämställdhet och barns rättigheter. I förskolan får barnen utveckla kunnande om sina rättigheter samt möjlighet att utveckla sin identitet, sin integritet och sin självständighet.

Miljön i förskolan ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen utan att de begränsas av könsstereotyper och uppfattningar. Rektor har ett särskilt ansvar för att se till att personalen har kunskap om dessa frågor och för att jämställdhet ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. I jämställdhetsarbetet ingår motverkandet av hedersrelaterat våld och förtryck.

Förskolan ska ha ett nära samarbete med hemmen, vilket ger förutsättningar att hos vårdnadshavarna skapa en förståelse för förskolans värdegrund och arbetet med barns integritet, delaktighet och intressen.

Förskolan har även en viktig roll genom att barns utsatthet kan upptäckas tidigt och oro för ett barn anmäls till socialtjänsten.

Solna den 29 april 2024
Kommunfullmäktiges sammanträde

Motion om att utbilda personal att upptäcka tecken på hedersnormer

Hedersrelaterat våld är en av de mest extrema formerna av förtryck. Även i Solna förekommer hedersförtryck och staden tog på Kristdemokraternas initiativ fram en strategi för att kunna upptäcka och stödja individer som utsätts.

I mars 2024 antog styret riktlinjer för handläggning av våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. I handlingen anges att staden ska erbjuda medarbetare i Solna stad utbildning i hedersrelaterat våld och förtryck via Origo resurscentrum. Det finns även utbildningsmaterial om heder på intranätet, tillgängligt för alla medarbetare.

Personal inom förskola och skola har en särskild och viktig roll i att tidigt upptäcka just barn som utsätts eller riskerar att utsättas för våld i allmänhet och hedersrelaterat våld och förtryck i synnerhet.

Kristdemokraterna vill därför höja ambitionsnivån och se till att personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer. Det är viktigt att personalen har de verktyg som behövs för att upptäcka hedersnormer och kunna markera att hedersvåld inte hör hemma i vår stad.

Vi föreslår därför kommunfullmäktige besluta:

att motarbeta hedersförtryck genom att relevant personal inom barn- och utbildningsförvaltningen utbildas i att känna igen tecken på hedersnormer.

Samuel Klippfalk
Kristdemokraterna

Nataliya Hulusjö
Kristdemokraterna